

اسم شناسی نظامی: مسأله ضبط نام نظامی گنجوی در بعضی کتابها و فهراس

بقول حسن فروغی «انتقال صورت اعلام از زبانی به زبان دیگر ظاهراً کار ساده‌ای است ولی همین کار بظاهر ساده گاهی مشکلاتی دربردارد.»^۱ اسم «نظامی» به صورتهای مختلف از فارسی به انگلیسی برگردانیده شده است. فهرست نویسان کتابخانه کنگره ایالات متحده آمریکا، فعلاً نظامی را Nizāmī Ganjavī, 1140 or 3 - 1202 or 41 می‌دانند. در «دانشنامه دانشگاهی امریکایی» اسم شاعر Nezami, Nezamoddin Ilyas ضبط شده است و در «دایرة المعارف بزرگ شوروی»، نظامی به Nizami Ganjevi, Abu Muhammad Elyas ibn Yusuf (Azerb. writer) معروف است. یکی از مسائل کتابشناسی نظامی مسأله ضبط اسم شاعر است. همان‌طوری که از مثالهای مذکور روشن می‌گردد «نظامی» در فهرستها و کتابهای مرجع به زبان انگلیسی یکنواخت ضبط نشده است.

البته، «نظامی» تنها اسم خاصی نیست که فدای تشمت و عدم دقت در آوانگاری به حروف لاتین شده باشد، چه این شتر در خانه همه اسامی خاص و عام می‌خوابد. و اما علت — یا بهتر بگوییم — علل این آشفتگی در رسم الخط اعلام فارسی چیست؟ یکی از علل را باید در راه و رسم نوشتن زبان انگلیسی جست. من باب مثال سرنوشت کلمه «مقالات» را در نظر بگیرید. این کلمه به کثرت در عناوین کتابهای فارسی یافت می‌شود — اما با وجود این که طبق سیستم نقل و اژه‌ها و اعلام کتابخانه کنگره آمریکا، ضبط «درست» کلمه maqālāt است و با این که کتابداران بارها به صحافان دستور

